7e JAARGe. № 89.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . . . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . . . „ 13.—
De *OOSTPOST* verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 7 NOVEMBER 1859.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

NOG IETS BETREFFENDE

DE GEZONDHEIDS POLICIE.

Toen wij kort geleden ons artikel betreffende de GEZONDHEIDS POLICIE schreven, beöogden wij alleen het algemeen belang, en was het ons een genoegen toen wij de bewijzen ontvingen dat het ook door velen als zoodanig was opgenomen. — Geenszins behebt met de zucht tot het maken van ijdele aanmerkingen, is het ons steeds aangenaam eene gelegenheid te vinden waar wij kunnen medewerken tot het verbeteren van datgene wat voor verbetering vatbaar is, en stellen wij het ons dus heden tot eene aangename taak ons bezig te houden met de behandeling eener ontdekking, die in naauw verband staat met de gezondheidspolicie in het algemeen, en welligt in toepassing zou kunnen worden gebragt ter verhelping van vele punten die grond geven tot regtmatige klagten, en dikwerf ook tot misverstand bij hen die minder juist oordeelen.

Het zoo lastige en voor de gezondheid nadeelige stuiven op de wegen en in de straten, is een van die ongemakken die zeer algemeen worden gevoeld, en waartegen de beste policie-reglementen slechts weinig vermogen, waardoor dan ook dikwerf, op grond van het apathieke, *wat helpt het!* onwil wordt ontmoet bij ingezetenen, die alle voorzorg zouden willen verwerpen omdat die voorzorg geen, *in alle opzigten*, probaat middel is. Indien, in een climaat als wij hier hebben, de wegen des morgens worden begoten, dan zijn die lang voor het middaguur weder opgedrorgd, en vliegt het stof weder allerzijds henen, en dan hoort men al zeer spoedig het, *wat helpt het!*, van hem die niet bedenkt dat, indien het begieten geheel werd achterwege gelaten, het ongemak van geene volmaakte wegen te hebben dagelijks grooter zou worden, en hunne ontevredenheid nog veel zou toenemen wanneer zij extra geldelijke bijdragen zouden moeten leveren voor het herstellen van die wegen, die zij zoo gaarne zouden weigeren te onderhouden. Meniger redeneertrant bewijst maar al te zeer dat zij nooit hebben geleend, of geheel hebben vergeten, het stelsel van lands- en stads-accynsen, dat overal in Europa vigeert, en waardoor hier *niemand* wordt gedrukt. Het is eenen zeer onbillijken eisch om alles gereed, ja, volmaakt goed te willen hebben zonder er iets toe bijtedragen, en toch is het eene vrij algemeene fout dat men *alles* wil zien verbeteren en onderhouden, en dat *alles* om niet; eene hebbelijkheid die aanleiding geeft tot vele ongegronde klagten.

Niettegenstaande dit alles mag men toch met eenigen grond verwachten dat elk economisch huisvader, (de niet-economische maken gewoonlijk minder tegenwerpingen) genoeg kan rekenen, om te begrijpen dat eene maandelijksche bijdrage van ƒ 2.— aan het bestuur, indien daarmede ƒ 3.— aan den waterdrager wordt uitgewonnen, eene wenschelijke bezuiniging is van ƒ 1.—'s maands; ongerekend dat elk verzuim van dien waterdrager kan leiden tot eene boete die, al dadelijk, de maandelijksche kosten van het weg-begieten verdubbelt. — Wanneer wij dus in hetgeen wij heden behandelen, eene soort van belasting ten behoeve van het onderhoud der wegen voorstellen, dan is dat voorstel in het dadelijk voordeel van elks beurs.

Indien, tegen zulk eene bijdrage voor elk langs den openbaren weg gelegen huis, het plaatselijk bestuur zich zoude willen belasten met het doen begieten van alle binnen de stadswallen gelegene wegen en straten, dan zoude aan alle ontevredenheid dienaangaande paal en perk zijn gesteld. — Thans reeds wordt voor een groot deel in die behoefte tot begieten voorzien van wege, en door bemiddeling van, het plaatselijk bestuur, en zoude het dus eene betrekkelijk geringe uitbreiding zijn van deszelfs administratie.

Dat eene dergelijke regeling niet juist op de aangegevene wijze zou kunnen worden ingevoerd, is ons wel bekend; doch indien het, *als beginsel*, door het bestuur wordt aangenomen, dan is niemand beter dan de betrokkene authoriteit, in staat de onderwerpelijke verandering in billijkheid te regelen. — De opbrengst van die belasting zou kunnen strekken, voor een deel tot verzachting van het lot der kettinggangers, op wie die additionele arbeid zou vallen, en voor het andere deel tot stijving van de policiekas, indien die daaraan behoefte heeft.

Het is echter niet alleen het geöpperde voorstel dat ons heden de pen deed opnemen. — Reeds meermalen, — zoowel met betrekking tot de openbare wegen als tot andere belangen, — hadden wij er aan gedacht of er niet eenig scheikundig middel zou zijn te vinden, waardoor de irrigatie van gronden kon worden vervangen, of overbodig gemaakt. Zelve waren wij niet zoo gelukkig in onze proefnemingen om een geschikt substituut te vinden, doch dezer dagen werd onze aandacht getrokken door eene mededeeling in een der fransche nieuwspapieren, waarin sprake was van eene ontdekking die, indien het medegedeelde strikte waarheid is, aan het doel zou beantwoorden, voor zoo verre aangaat de irrigatie en het onderhoud van wegen. — In een der voornaamste *laboratoriums* te Lyon, namelijk, had iemand, door onvoorzigtigheid, eene zekere hoeveelheid *acidum hydrochloricum* op den grond uitgestort. — De opmerking dat de daardoor bevochtigde plek, niettegenstaande de langdurige droogte en hevige zonnehitte, vochtig bleef, en zelfs langzaam verhardde, bragt de eigenaars der fabriek op het denkbeeld tot het nemen van proeven in het groot, waarvan de uitslag is geweest dat de begieting met genoemd zuur eenen zandigen bodem, grint-, mac-adam — of bestraatten weg, voortdurend in eenen vochtigen toestand houdt, zoodat het stuiven ten eenemale wordt voorkomen.

Tot heden waren wij nog niet in de gelegenheid deze ontdekking aan onze eigene proefnemingen te onderwerpen, doch dit houdt ons niet terug van ook anderer aandacht daarop te vestigen. — Altijd uitgaande van de veronderstelling dat het aangehaalde berigt waarheid bevat, zijn de daaraan verbondene voordeelen zóó groot, dat het onzes inziens der proefname wel waardig is.

Indien, ter bereiking van het doel, de wegen dagelijks met genoemd praeparaat moesten worden begoten, zouden de kosten zeker veel te groot worden, doch het zeggen dat, *niettegenstaande de langdurige droogte en hevige zonnehitte* de plek vochtig bleef, regtigt ons tot de veronderstelling dat die vochtigheid bleef voortduren gedurende een tijdsverloop dat grootelijks verwondering wekte; en stel nu eens, op grond daarvan, dat ééne maandelijksche begieting gedurende de Oostmousson voldoende ware, dan zoude het middel, bij naauwkeurige berekeningen, welligt zeer aanwendbaar worden; want naar wij vernemen is de prijs van het *acidum hydrochloricum*, wanneer men het bij aanzienlijke hoeveelheden ter fabriek in Europa bestelt, niet meer dan vijftien cents pr. kilogramme.

En zou zich het voordeel van dat middel daarbij bepalen? — of zou niet de aanwezigheid van dat allerwege verspreidde chloorzuur deszelfs *desinfecterend* vermogen uitoefenen op alle *miasmen* etc die, vooral in de hitte, zoo overvloedig zijn en zoo nadeelig op de gezondheid werken? De ondervinding zou het antwoord op deze vraag moeten geven, en indien dat antwoord bevestigend ware, dan zou het eene *énorme* aanwinst zijn, die aller dierste belangen zou treffen. — Maar al zou het ook zijn dat de verwachting in dit laatste opzigt niet werd verwezenlijkt, en dat den invloed van het chemisch praeparaat op de zuiverheid der atmospheer niet merkbaar zou wezen, dan nog zou de verharding van den grond oorzaak zijn dat, bij zware regenbuijen, niet zulke groote hoeveelheden stof en zand in de gooten en afwateringskanalen zouden afvloeijen, waardoor deze beter zouden beantwoorden aan het doel waartoe zij zijn daargesteld. Zoo als het thans is wordt het zand, dat de ruimte dier gooten zoo veel verkleint, juist dán in de grootste hoeveelheden daarin gespoeld, wanneer die ruimte meer dan ooit noodig is om het aandringende water doortogt te verleenen.

Wij herinneren hier nogmaals dat wij nog niet in de gelegenheid zijn geweest om ons zekerheid te verschaffen van de waarde der mededeeling waarop onze beschouwingen zijn gebaseerd, maar waar *zulke* groote voordeelen worden voorgespiegeld, mag de zaak der proefname wel worden waardig gekeurd. — Veronderstellen wij, in voorbaat, dat te nemen proeven de ontdekking, zoo als die is voorgesteld, geheel of gedeeltelijk zouden bevestigen, en derzelver aanwendbaarheid voldoende zou worden bewezen, dan zou het een belangrijke gezondheids-maatregel wezen, welker aanwending onvermijdelijk de taak zou moeten worden van het plaatselijk bestuur, en daarom zouden wij wenschen dat door het plaatselijk bestuur *zelve* eene proef werd genomen die, in welk geval ook, met slechts zeer geringe geldelijke opoffering kan worden bewerkstelligd. Indien zulk een maatregel tot stand zou kunnen komen, en in deszelfs werking aan de verwachting beantwoorden, dan zouden wij ons dubbel beloond rekenen.

Redactie.

JALOWYSKI.

(*Vervolg en slot.*)

Herkende zij hem ook als een van hen, die haar geweld aangedaan hadden, dan bleef er geen twijfel meer over en zou hij zijne welverdiende wreede straf niet ontgaan.

Dit voorstel werd door alle aanwezigen met luide toejuiching aangenomen. Pablo ontving bevel zich te haasten, opdat de zaak spoedig opgehelderd werd en men te eerder zijne wraak zou kunnen koelen.

Jalowyski beschouwde zich nu als reddeloos verloren; hij verbleekte.

Dit ontging het vorschend oog van Cambronero niet, en zelfs Castagnos begon daardoor aan zijne onschuld te twijfelen.

Ook de overige officieren verheugden zich, in de overtuiging dat hij verloren was.

De onzekerheid duurde niet lang; Pablo keerde na eenige oogenblikken met zijne vrouw terug en bragt haar voor Jalowyski.

„Is dat de Franschman niet” zeide Pablo met dreigende gebaren, „die u, drie maanden geleden, in het Prado gezoend heeft, toen wij hooi moesten brengen aan de kavallerie van Napoleon? Zie hem met aandacht aan, herkent gij hem niet, even als ik?”

De jonge spaansche vrouw behoefde den Pool niet zoo oplettend aan te zien, om hem te herkennen, maar zij had waarschijnlijk medelijden met den jongeling en wist zeer goed, dat haar antwoord over zijn leven of dood zou beslissen. Onmiddellijk was haar besluit genomen; zij zag Jalowyski aan met een blik, waarin medelijden en belangstelling te lezen waren, wendde zich daarop tot Castagnos, zonder haren echtgenoot aan te zien, en antwoordde bedaard, bij elk harer woorden met het hoofd schuddende:

„Hij is het niet!”

„Gij liegt!” riep Pablo. Gelijktijdig de greep van den dolk vattende, die in zijn gordel stak, riep hij in hevigen toorn uit: „Ik zeg u, dat hij het is.”

„En ik” hernam de jonge vrouw, „ik herhaal, dat hij het niet is.”

De toon waarop zij deze woorden uitsprak gaf duidelijk te kennen dat zij volkomen overtuigd was van de waarheid van haar gezegde, zoodat zelfs de hevigste vijanden van den Pool daardoor begonnen te twijfelen. Alleen de generaal Castagnos, die eene groote mate van scherpzinnigheid bezat, merkte duidelijk op, dat de zoo stellige verklaring van Fabia een bepaalde leugen en de voorgewende Rus een verkleed Franschman was. Hij bewaarde echter zijn geheim en sprak de omstanders bedaard aan:

„Gij ziet, mijne heeren! dat de boer zich vergist heeft. Deze jongeling is geen spion. Iemand, die zoo openlijk reist, kan ook moeijelijk het voornemen koesteren om te spionneren. Hij brengt depêches van zijnen gezant aan den russischen admiraal. Wij moeten hem ongestoord zijne zending laten vervolgen.”

Deze woorden bragten een algemeen afkeurend gemompel te weeg, hetwelk den generaal de overtuiging gaf, dat, althans vooreerst, aan geene genade te denken viel.

„Men wil dus” vervolgde hij, „dat wij ons bloot zullen stellen aan eene vredebreuk met Rusland, welks onzijdigheid zoo veel waarde voor ons heeft!”

Cambronero stelde nu voor den gevangene eenige proeven te doen ondergaan en Castagnos, die zich niet tegen diens uitdrukkelijke wil durfde verzetten, gaf zijne toestemming daartoe. Hij verliet de zaal, een medelijdenden blik op den ongelukkigen poolschen officier werpende.

Vier officieren uit het gevolg van den spaanschen generaal, waaronder de adjudant Morla, vereenigden zich onder voorzitterschap van Cambronero, ten einde den gevangene zoo lang aan verschillende proeven te onderwerpen, tot men volkomen bewezen zou hebben, dat de vreemdeling geen spion en geen Franschman was.

Voorloopig werd Jalowyski in een kelder opgesloten, die tot gevangenis ingerigt was. Hier werd hij, behoorlijk bewaakt, aan zich zelf overgelaten. Van den oogenblik zijner gevangenneming had hij nog niets gebruikt. De gebeurtenissen van dien dag hadden zijne krachten geheel uitgeput. Hij viel op het stroo neder, dat in een hoek der gevangenis lag. De zon was nog niet ondergegaan, haar licht viel door een klein venster in zijn kerker. Dit licht, zoo schitterend in dat verrukkelijk land, was voor hem eene straal van hoop en schonk hem nieuwen moed en krachten. Weldra verflaauwde echter dat licht en omgaf hem de duisternis van den nacht. De gevangene, ge-

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 2den November 1859 No. 88.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten klerk bij de directie van financien P. Stam.

ONTHEVEN:

Eervol, van de verdere vervulling van de betrekking van magazijn-meester bij het buskruid magazijn voor particulieren bij de Welkomst-batterij te Batavia J. J. Feiters Diekstra, gepensioneerd opziener bij het kettinggangers-kwartier aldaar.

BENOEMD:

Tot griffier bij den omgaanden regter in de eerste afdeeling op Java, de tweede substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia, mr. C. G. Hultman.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Algemeenen Secretaris gedurende de maand October 1859.

BENOEMD:

Tot eersten klerk ter algemeene secretarie, de klerk op dat bureau A. H. Guise.

Door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken, gedurende de maanden September en October 1859.

OVERGEPLAATST:

Van Garoet naar Soekaboemie (Preanger Regentschappen), de opzigter der derde klasse C. A. de Leau.

Door den Resident van Samarang, gedurende de maand October 1859.

ONTSLAGEN:

Uit zijne betrekking, de opziener bij 's lands houtstapelplaats te Samarang C. Bloem.

BENOEMD:

Tot opziener bij 's lands houtstapelplaats te Samarang, de deurwaarder bij den landraad aldaar J. J. C. van Woesik.

Door de Algemeene Rekenkamer, gedurende de maand September 1859.

BENOEMD:

Tot tijdelijk buitengewoon eersten klerk, de klerk bij de directie der producten en civiele magazijnen S. A. Buddingh.

Door den Ingenieur der Gouvernements Telegrafen gedurende de maanden September en October 1859.

BENOEMD:

Tot leerling-telegrafisten:
Op het telegraafkantoor te Samarang, J. Stijger.
Op het telegraafkantoor te Weltevreden, L. B. Luster, J. J. de Buck en P. Scheltema Beduin.

OVERGEPLAATST:

Van Ambarawa naar het hoofdbureau te Weltevreden, de telegrafist A. J. J. C. Guise.

Door den Ingenieur der eerste klasse, belast met de leiding der dienst van het Mijnwezen, gedurende de maand September 1859.

BENOEMD:

Tot voorman bij het mijnwezen, de élève voorman A. L. Reifert.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-kolonel, kommandant van het 10de bataillon infanterie, J. C. J. Smits.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den betaalmeester der eerste klasse (kapitein) der militaire administratie E. C. Smets.

BENOEMD:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Tot tweede luitenants:

Bij het 1ste bataillon, de sergeant W. A. Schmilau.

Bij het 2de bataillon, de sergeant majoor A. Rozenraad en de sergeant W. F. van Vugt.

Bij het 3de bataillon, de sergeant A. Hamakers.

Bij het 5de bataillon (Samarang), de sergeant R. P. de Groot.

Bij het 6de bataillon, de sergeant majoor L. C. van Berkel, allen van de militaire school.

Bij het 8ste bataillon (Ngawie), de sergeant majoor E. E. Metheron, van de militaire school en de sergeant G. A. von Plötz, van het bataillon (Kedong kebo), de fourier J. H. M. van Bronckhorst, van de militaire school.

Bij het 14de bataillon, de adjudant onderofficier F. Lucher, van de militaire school.

Bij het 16de bataillon, de sergeanten majoor W. J. Thieme, en G. A. Kal, beiden van de militaire school.

Bij het garnizoens bataillon der eerste militaire afdeeling op Java, (Weltevreden) de adjudant onderofficier F. von Balluseck, van het 10de bataillon.

Bij het garnizoens bataillon van Palembang, de sergeanten-majoors J. J. Hollanders en J. R. Engelhard, beiden van de militaire school.

Bij het garnizoens bataillon der wester afdeeling van Borneo de sergeant J. W. van Son, van de militaire school.

Marine Departement.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Schout- bij Nacht, kommandant van Z. M. Zeemagt in Oost-Indie en Inspecteur der Marine, gedurende de maand October 1859.

BENOEMD:

Tot eersten klerk bij het kommandement en de inspectie der marine, de klerk op dat bureau J. F. L. Schoonheidt.

Door den Chef van het beheer over de Gouvernements Schoeners en Kruisbooten, gedurende de maand October 1859.

BEVORDERD:

Tot tweeden stuurman, de derde stuurman, A. Smits.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Courant* van 26 October 1859 no. 86, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Officieren Commissarissen te Banda Neira, van wijlen den 2den luitenant der infanterie J. B. Beck.

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen de inlandsche vrouw Haijatie, en den inlander Amidja.

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen Gouw Tjiauw-iang.

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen Kho Tjongkwie.

De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Vrijdag den 25sten November 1859 ten 10 ure ten zijnen bureele eene

UITBESTEDING,

zal worden gehouden voor den overvoer vóór 1e. Januarij 1861 van 100,000 (een honderd duizend) stuks klappernoten (Bibit) van Madura naar Cheribon.

Gadinghebbenden worden uitgenoodigd hunne inschrijvingsbilletten vóór of op den dag der uitbesteding intedienen en daarbij in persoon dan wel bij gemagtigden tegenwoordig te zijn, kunnende van de voorwaarden dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ten bureele voormeld inzage worden verkregen.

De Resident,

SOERABAYA, den 27sten October 1859. VAN DER WIJCK. (1398)

De kommissie belast met het beheer der begraafplaatsen voor lijken van Europeanen en daarmede gelijkstaande personen te Soerabaija, brengt bij deze aan belanghebbenden in herinnering dat de contributie over het jaar 1859 bedoeld bij art. 21 der publicatie dd. 1ste November 1852 luidende als volgt.

De eigenaars of huurders van grafkelders en graven op de oude begraafplaats, zullen verpligt zijn tot het betalen voor ieder grafkelder afzonderlijk, en voor gewone graven onverschillig welk getal, echter een en dezelfde eigenaar hebbende, eene jaarlijksche contributie van *f* 5. voor min gegoede personen, en voor hen die maar een graf, geene kelders zijnde, hebben, wordt deze contributie bepaald op *f* 2 voor het bewaken dier graven, en het schoonhouden van den grond, waarvan de zorg door de kommissie op zich genomen wordt."

Zal moeten worden voldaan voor of uiterlijk op ultimo November aanstaande en zulks in verband tot art. 10 van die publicatie, luidende: gedenkteekenen, graftomben en dergelijken, op die begraafplaats opgerigt, welke door de eigenaren of belanghebbenden niet behoorlijk onderhouden, en alzoo bouwvallig zijn of worden, zullen op last der kommissie worden opgeruimd.

SOERABAYA, 31 October 1859. *Namens de kommissie voornoemd* *Het lid tevens thesaurier*

(1443) F. W. SPANGENBERG.

De ondergeteekende Algemeene Ontvanger te Soerabaija, als belast met de perceptie der middelen maakt bij deze bekend, dat de tweede termijn van de belasting der verponding over het loopend jaar, voor ultimo December dezes jaars zal moeten zijn aangezuiverd en dat tot den ontvangst dier belasting dagelijks van des morgens 8 tot des namiddags 1 ure (zon-en feestdagen uitgezonderd) zal gevaceerd worden ten zijnen kantore, wordende de belastingschuldigen mitsdien herinnerd, om vóór ommekomst van dezen termijn de belasting te voldoen, ten einde niet te vervallen in de bij de wet bepaalde boete.

SOERABAIJA, *De Algemeene Ontvanger voornoemd,*
29 October 1859. (1420) F. W. SPANGENBERG.

De onder directeur der Genie in de 3de Militaire Afdeeling te Sourabaia, daartoe gelast zal op *Maandag den 28sten November* des ochtends ten 9 ure ten zijnen bureele naast het oude kerkhof op het Grisseesche plein volgens de in de *Java Courant* dd. 29 October 1859 no. 87, openbaar gemaakte voorwaarden.

UITBESTEDEN,

de levering van

16,000 NED. MUD. KALK (of zooveel meer of minder dan noodig blijkt te zijn) ten behoeve van de *Geniewerken te Soerabaia.*

Onder deze werken zijn begrepen de *Geniewerken* te *Simpang* en *Fort Erfprins*; voor die van laatstgenoemde plaats zal de levering te *Soerabaya* behooren te geschieden.

De voorwaarden liggen ter inzage, en nadere inlichtingen zijn te bekomen ten bureele van den

Onder Directeur voornoemd,
bij absentie.

(1438) *De kapitein der Genie,*
ERMELING.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand November op den 18den.
" " December " " 8den en 19den.
des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 8sten November 1859.

Bij den heer *Huijsdens*, wegens vertrek in de Kalisosok No. 2 van meubelaire goederen.

---

heel uitgeput, viel in een diepen slaap.

Den volgenden morgen werd hij vroegtijdig voor de bovengenoemde militaire commissie gebragt. In de hem reeds bekende zaal gebragt, werd hij oor- en ooggetuige van hetgeen hem te wachten stond."

„Rus of Franschman," sprak een der twee soldaten, die hem bewaken moesten, tot zijnen kameraad, „heden nog moet die ketter sterven."

„Capucino had al die moeite kunnen besparen „zeide de ander. „een eind touw, een boom en twee man, was alles wat men noodig had."

„Gij hebt gelijk. Wij hadden den boer die hem herkend heeft niet moeten beletten hem te dooden. Pablo zou gaarne met zijn dolk het geweten van den ketter onderzocht hebben. — De generaal is te lauw."

„Het is zoo, maar de generaal is hier alleen geen baas. Wij zijn er ook nog, en ik ben overtuigd dat deze hond in goede handen is."

„Onze oude kapitein Trapisto zou zoo veel omslag niet gemaakt hebben, om dezen Franschman naar de hel te zenden. Leve Trapisto! bij God! die verstond ten minste de kunst om dergelijke strafoefeningen regt grappig en vermakelijk te maken. Ik moet nog lagchen, wanneer ik denk aan de scheeve gezigten, die de fransche grenadiers trokken, toen Trapisto hun kokende olie te drinken gaf, na hen tot aan den hals in de aarde ingegraven te hebben."

„Deze hond heeft geen beter lot verdiend. Cambronero heeft dan ook reeds eene menigte takkebossen doen bijeen brengen, om een vreugdevuur voor ons te doen branden."

„Gelooft gij dan dat de gevangene verbrand zal worden?"

„Ik hoop het niet. Men moest hem aan een braadspit steken en hem langzaam laten braden; om hem tijd te geven de waarheid te bekennen."

Geen woord van deze zamenspraak was den Pool ontgaan; doch dit was slechts eene voorproef van de martelingen, die hem op dien vreesselijken dag nog te wachten stonden, en, ofschoon hij een dapper en onverschrokken soldaat was, zoo sidderde hij toch bij de gedachte aan de pijnigingen, die hij zou ondergaan.

Een in het zwart gekleede man, die nu de zaal binnen trad, ontving bevel zich naast den voorzitter der commissie te plaatsen, ten einde als tolk te dienen. Zijne kleeding kon hem even goed voor een monnik als voor een soldaat doen doorgaan. Hij droeg eene pij, die hem bijna geheel bedekte, doch waarvan de gordel vol wapens stak. Het was een oude jood uit Saksen, die zijne godsdienst afgezworen had, bij het uitbreken van den opstand bij de guerillas in dienst getreden was, en zich nu bij het leger van den generaal Castagnos bevond.

Het geregtelijk verhoor begon; het duurde lang, doch de Pool verdedigde zich steeds met veel beleid. Hij werd op nieuw met Pablo geconfronteerd, die op nieuw en onder eede verklaarde, hem bij de officieren van Napoleons leger gezien te hebben. Jalowyski ontkende dit en haalde de getuigenis van Fabia aan, die herhaalde malen verklaard had dat haar man zich vergiste en dat deze uit ijverzucht in elken gevangene een Franschman en een minnaar zijner vrouw meende te zien, in de hoop, van wraak te kunnen nemen voor de slagen die hij in het Prado ontvangen had.

„Eerwaarde vader," zeide Cambronero tot den monnik, „vraag den gevangene of hij de Spanjaarden lief heeft, „daar hij toch geen Franschman is."

„De monnik bragt deze vraag over.

„Zonder twijfel heb ik de Spanjaarden lief" antwoordde Jalowyski, altijd in het hoogduitsch „ik acht de spaansche natie om haar edel karakter en waarlijk, zoo ik geen Rus was, zou ik niets liever wenschen dan een Spanjaard te zijn."

Het antwoord, door den tolk overgebragt, luidde als volgt; de gevangene zegt dat hij de Spanjaarden haat, omdat zij niet als soldaten maar als roovers handelen. Hij veracht hen en als Franschman betreurt hij het, dat hij onze natie niet in eene persoon vereenigen kan, om haar in éénen slag te vernielen.

Terwijl de monnik aldus sprak, sloegen alle leden der commissie den Pool opmerkzaam gade, om te zien welke uitwerking de valsche vertaling zijner woorden op hem zou te weeg brengen.

Jalowyski, op alles gewapend, bleef echter bedaard. Hij zag zijne regters met eene uitdrukking van nieuwsgierigheid aan, alsof hij iets, dat voor hem onverstaanbaar was, trachtte te raden.

Op Woensdag den 9den November 1859.
Bij den heer *D. D. van Boeckholtz,* in de chin. kamp van diverse kommissie goederen.

Op Donderdag den 10den November 1859.
Bij den heer *Deeleman,* in de stad van diverse kommissie goederen.

Op Vrijdag den 11den November 1859.
Voor de toko van de heeren *B. J. van Eck & Co,* aan de Kaliemaas van den boedel van wijlen den heer *J. Roelofs.* (1418)

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een *ZOON,* de echtgenoot van
WATOETOELIES, J. B. VAN DEN DUNGEN BILLE.
31 *October* 1859. (1419)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed ons geliefd zoontje AUGUSTUS JOHANNES, oud twee jaren vijf maanden.
SOERABAYA, A. J. DOORMAN.
den 28sten October 1859. C. DOORMAN.
(1423) *van Thiel.*

VENDUTIE

Op Dingsdag den 8sten November
ten huize van den Heer HUISDENS,
IN DE KALISOSOK No. 2.
Van eigen gemaakte GEPOLITOERDE MEUBELEN als; STOELEN, TAFELS, KASTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PENDULES, KLOKKEN, IJZEREN LEDIKANTEN, voor één en twee personen, PLEET en GLASWERK enz. enz. (1421)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op den 8sten November aanstaande
zal op publieke Vendutie te Samarang worden verkocht:
HET NED. IND. BARKSCHIP
ZEEVAART,
thans hernaamd
CRINOLINE,
groot 280 Lasten, met inventaris, sloepen etc.
Het schip is inmiddels uit de hand te koop. Te bevragen bij
(1368) McMILLAN MARTEN & CO.

VENDUTIE.

Op Woensdag den 9den November a. s.
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
VAN:
Zijden SARONGS, dito KAINS, dito SALENDANGS, WIT GOED, VENSTER en BEDGORDIJNEN, SPREIJEN, LAKEN, TRICOT, SCHAWLS, NECESSAIRES, FLANEL, REGENJASSEN, HANG en TAFEL LAMPEN, SCHILDERIJEN, SABELS, SPIEGELS, TUINSCHAREN, SAKIE, gekorven Java TABAK, TAFELSERVIEZEN, JAP. PORCELEINEN KOPJES en SCHOTELTJES, MEUBELEN, RIJ- en WAGENPAARDEN, een BASTERD RIJPAARD van 4 voet 2 duim hoog (valk), een schimmel RIJPAARD ruim 4 voet hoog, een REISWAGEN, een VIS-A-VIS, een BASCULE enz. enz. (1444)

Op de VENDUTIE.

Van den 9den November a. s.
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Zal nog worden verkocht: 14. Stuks SCHEEPSZEILEN, een SEXTANT, circa 25 picols TIN, IJZEREN SPIJKERS van diverse dimensien, WITTE CHINESCHE ZIJDE, GROENE CHINESCHE VERGLAASDE BLOEMPOTTEN, Do. VOETSTUKKEN, Do. RONDE TUINSTOELEN, enz. (1448)

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 11den November a. s.
In de PAKHUIZEN van de Heeren VAN ECK & Co aan de *Kaliemaas.*
DOOR
D. D. VAN BOECKHOLTZ,
van eenige MEUBELEN en PROVISIEN, behoorende tot de nagelatene goederen van wijlen den WelEdele Heer J. ROELOFS. (1446)

Vendutie op Zaturdag den 12den November a. s.

in de pakhuizen van de ondergeteekenden
op de kaliemaas
van
100 PAARDEN
per *Atiatol Rachman* direct aangebragt van PEILOS
en
50 PAARDEN
per *Almanshoor Balgair* direct van MACASSAR.
(1445) HILL BROEKMAN & CO.

HOUT VENDUTIE

TE SOERABAYA.
Woensdag den 30sten November.
Zullen door ondergeteekenden op hunne stapelplaats achter de *Kampong Bandaran* op publieke VENDUTIE worden verkocht.
p. m. 1500 STUKS BALKEN
afkomstig van den houtaankap te Blitar behoorende aan den Heer H. B. LOUDON.
(1440) B. J. VAN. ECK & CO.

VENDUTIE

Op den 16den November e. k.
Des morgens ten negen ure:
Zal ten kantore van Ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:
Het gestrande schip
OSIRIS
zooals het is liggende of niet liggende op de klippen van het eiland Manok, benoorde Poeloe Raas
BENEVENS:
de eventueel nog inhebbende lading zoo als vroeger geannonceerd.
SOERABAYA, SCHIMMELPENNINCK & CO.
5 *November* 1859. (1436)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET VERTREK
DER STOOMBOOT OENARANG,
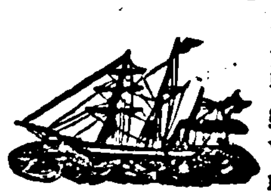
KAPT S. VAN HULSTIJN
is gedurende de maand November geregeld als volgt,
van Batavia naar Samarang en Soerabaija............ 6 en 20.
Van Samarang naar Sourabaija............... 9 en 23.
„ Sourabaija „ Samarang en Batavia... 13 en 27.
„ Samarang „ Batavia...................... 15 en 29.
Informatien te bekomen bij
De Agenten,
(1401) ADAM & CO.

STOOM-GELEGENHEID
NAAR BATAVIA VIA SAMARANG.

Gedurende de maand November zal elke Zondag zijnde den 6den 13den 20sten en 27sten een der stoomschepen van den ondergeteekende naar bovengenoemde plaatsen vertrekken.
(1402) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR AMSTERDAM.

Wordt aangeboden met het voor den overvoer van passagiers doelmatig ingerigte Barkschip
NIEUW LEKKERLAND,
gezagvoerder M. B. HOFFMAN.
Deze bodem vaart eenen gepromoveerden doktor en zal tegen het einde dezer maand de reis aanvaarden.
Nadere informatien bij
De Agenten
(1437) E. TEN BRINCK & CO.

VRACHT en PASSAGE naar BANJARMASSING.

Wordt aangeboden met de bark
SALMA,
KAPITEIN S. JEKKEN.
Genoemde bodem zal spoedig vertrekken. Adres bij den eigenaar,
SAID IBRAHIM BIN PANGERAN
(1434) SAID ALOEI ALHABESSIE.

Het verhoor afgeloopen zijnde, zou men, op bevel van Cambrouero, overgaan tot de stemming. De regters stonden op en spraken zacht met elkander, doch zonder den Pool een enkel oogenblik uit het oog te verliezen.

De monnik was bij Jalowyski gebleven, die tot hem zeide: „zoo men mij veroordeelt, dan dooden uwe landgenooten iemand, die in alle opzigten onschuldig is."

Jalowyski was inderdaad onschuldig, want hij was geen Franschman; men had hem op weg gevangen genomen, maar hij was niet weggeslopen, om te spionneren.

Nadat de beraadslagingen eenigen tijd geduurd hadden, namen de regters op nieuw plaats, waarna de voorzitter den tolk bevel gaf den gevangene het vonnis woordelijk te vertalen.

Jalowyski, dien men nu wel niet voor een Franschman, maar toch voor een spion hield, werd veroordeeld om opgehangen te worden.

Na het voorlezen van het vonnis, gaf de Pool met bewoordingen, die onderwerping kenmerken, doch op een toon vol verwijten, aan den monnik te kennen dat hij hem hoop gegeven had, doodgeschoten te worden.

„Mijn zoon" antwoordde de monnik „die straf zou te eervol zijn voor een misdadiger als gij"

Op de vraag of de monnik hem althans in zijne laatste oogenblikken ter zijde wilde staan, antwoordde deze, dat de Russen, zoowel als de Franschen, ketters waren, die zonder absolutie moesten sterven.

Jalowyski werd hierop weder naar zijne gevangenis gebragt.

De generaal Castagnos, die als toeschouwer bij het verhoor tegenwoordig geweest was, gaf nu te kennen, dat de gevangene volgens zijn gevoelen onschuldig was en men dit wreede spel niet langer moest voortzetten. Hij deed opmerken, dat, wanneer men den Pool nog langer ophield, deze vroeg of laat zijnen gezant de kwellingen zou schilderen, die men hem had doen ondergaan en dat men dan geene verontschuldiging zou kunnen vinden tegenover de russische regering.

Zijne woorden vonden echter geen weêrklank bij deze kannibalen; zij wilden den gevangene schuldig vinden, het kostte wat het wilde. Zij verlangden uitstel tot den volgenden morgen, ten einde den gevangene nog eene laatste en beslissende proef te doen ondergaan. Uit zwakheid gaf Castagnos zijne toestemming, doch hij was overtuigd, dat ook die laatste poging even als de andere mislukken zou.

Jalowyski bragt verschrikkelijke uren in zijne gevangenis door. Tegen middernacht werd de deur van zijn kerker geopend; met haastigen tred naderde eene vrouw zijne legerstede en eene zachte en liefelijke stem smeekte hem in de fransche taal om op te staan, daar alle maatregelen tot ontvlugting genomen waren, zoodat hij haar veilig kon volgen.

Jalowyski antwoordde echter in het hoogduitsch, dat hij haar niet verstond.

Dit was zijn geluk, want de vrouw was door Cambronero afgezonden, die aan de deur stond te luisteren. Deze laatste proef besliste het lot van den Pool, die alle proeven zoo goed had doorgestaan.

De grootmoedige Castagnos verklaarde nu, dat de jongeling een edel en dapper mensch was, dat hij wel stellig een Rus moest zijn, want dat hij zich nooit zoo had kunnen beheerschen, als hij werkelijk een Franschman geweest was. Hij gaf verder als zijn uitdrukkelijke wil te kennen dat de gevangene onmiddelijk in vrijheid gesteld zou worden.

De wapens en het paard van Jalowyski werden hem hem nu teruggegeven.

Castagnos gaf hem een eskorte van 12 man, waarmede hij zonder verdere tegenspoeden te Badajos aankwam. Na zijne zending bij den maarschalk Mortier volbragt en hem het voorgevallene te Caceres medegedeeld te hebben, wilde hij onmiddelijk verder reizen, om zich, overeenkomstig de instructie van den baron von Trozonoff, naar Lissabon te begeven, maar de maarschalk Mortier verzette zich met nadruk daartegen en plaatste hem bij zijnen staf, tot er zich eene geschikte gelegenheid zou voordoen, om zonder gevaar naar Madrid terug te keeren.

Die gelegenheid liet zich niet lang wachten; na zijne terugkomst in Madrid benoemde Joseph Napoleon, de koning van Spanje, hem tot ridder der orde van Karel III en overhandigde hem de versierselen daarvan in diamanten; veertien dagen later ontving hij van keizer Napoleon zijne aanstelling tot kapitein, benevens een jaarlijksch inkomen van 500 livres.

PASSAGE naar NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het extra snelzeilend Fregat schip

TONIA,

Kapitein C. F. ZEEMAN.

Deze welbekende bodem heeft uitmuntende inrigtingen voor passagiers en is voorzien van alle gemakken die men aan boord kan verlangen.

Het vertrek zal nader worden bekend gemaakt.

Voor informatien adressere men zich aan

SOERABAYA, (1431) *De Agenten,*

2 *November* 1859. **B. KOPERSMIT & CO.**

PASSAGE NAAR AMSTERDAM.

Wordt aangeboden met het nieuwe snelzeilende Nederlandsche barkschip

AGATHA en MARIA,

Kapitein W. B. VAN ZIJP, Adres

De Agenten,

(1262) P. KERVEL & CO.

NEDERLANDSCH BARKSCHIP

GOEDE VERWACHTING,

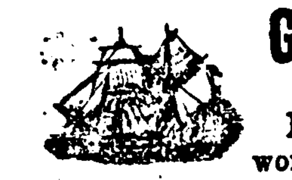

KAPITEIN VERSCHUUR.

Met bovengenoemd snelzeilend schip wordt eene uitmuntende gelegenheid naar NEDERLAND aangeboden.

Hetzelve is voorzien van buitengewoon groote en luchtige hutten, en behoorlijk uitgerust voor den overvoer van passagiers.

Het vertrek zal vermoedelijk in het begin van den *volgenden maand* van PASOEROEAN via PROBOLINGO, plaats hebben.

Nadere informatien te bekomen bij

De Agenten,

(1447) **FRASER EATON & CO.**

SPAARBANK.

Zitdagen in November.

Dingsdag 8 *en Dingsdag* 29.

in het lokaal der Javasche Bank.

De Penningmeester,

(1430) VAN NOORD BORSKI.

Op de stoomboot *Palembang*, is op den 2den November jl. **vermist** een bruinlederen koffer van Mevrouw HALEWIJN. — De eerlijke vinder gelieve die te doen bebezorgen aan het kantoor van COERS DE VRIES. (1435)

Iemand, Nederlander van geboorte, middelbaren leeftijd, bekend met administratien, correspondentie enz. zag zich gaarne spoedig geplaatst.

Reflecterende gelieve zich te vervoegen, onder letter **B.** bij de uitgevers dezer courant. (1422)

Zij, die iets te vorderen hebben uit den boedel van wijlen Mejufvrouw H. M. BAKE, *den* 12*den October* jl. alhier overleden, worden verzocht daarvan *binnen zes weken* aangifte te doen aan,

den mede executeur testamentair,

SOERABAYA, W. J. A. BAKE.

7 *November* 1859. (1441)

Een **MACHINIST**, ongehuwd, zijn vak grondig verstaande, zag zich gaarne ten spoedigste als zoodanig geplaatst. Adres Letter D. bij den Boekhandelaar VAN DORP, te *Samarang*. Brieven franco. (1433)

SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS.

School-kommissarissen

over November

De H. H. VAN NOORD BORSKI, en

Ds. VAN STEEDEN.

J. HAGEMAN, J. C. z.

Secretaris,

TE HUUR

EEN HUIS in kampong *Pekalongan*, achter de gouvernements potterijen. Te bevragen bij.

(1416) **L. JOHAN.**

TE KOOP

TWEE HONDERD en DERTIG IJZEREN ROOSTERS;

als 40	van 66	duimen.	
50	„ 63	„	
40	„ 48	„	
en 100	„ 35½	„	Bij

(1439) **ADAM & CO.**

OP BILLIJKE VOORWAARDEN TE KOOP.

DRIE HUIZEN,

een te Kedirie en twee te Soerabaya, en Een nette VIS-A-VIS met 2 DEUGDZAME PAARDEN en EUROPESCHE TUIGEN. Te bevragen bij

(1442) **S. M. POLAK.**

TE KOOP

Eenige zeer net bewerkte BATAVIAASCHE WAGENS, uit de Fabrijk van ZAKARA & AUDINEAU. Bij

(1440) **ADAM & CO.**

Engelsche Kraanzagen.
Ballastschoppen.
IJzeren Schroefbouten, {voor het aanhechten van schepborden / voor Waterwielen.}
Kamer- en Voordeur-Sloten.
Koperen Houtschroeven van ¼ tot 2 d^m^.
Bascules.
Kopieerpersen
Draai-orgels.
IJzer-Boor toestellen.
Ventilators.
IJzeren Hogtscharnieren in **Soorten.**
Avegaars van ¼ tot 2 d^m^.
Zink in groote Bladen diverse nummers.
Platlood.
Asphalt vilt.
Muurtegels zeer geschikt in badkamers en privés.
Portland cement in vaten.
IJzeren ledikanten.
Brandkasten.
Draaiorgels.
Dommekrachten.
Een Houtzaagbok.
Een Compleet stel IJzeren platen voor een fornuis en oven.
Een Afstandmeter.

Te verkrijgen bij

(1425) L. G. VAN LAKERVELD & CO.

Nederl. Ind. Zee- en Brand Assurantie Maatschappij, gevestigd te Batavia.

De ondergeteekenden geven bij deze kennis, dat zij door de Directie van bovengenoemde Maatschappij gemagtigd zijn, tot het nemen van BRAND RISICOS op Huizen, Fabrieken enz., op de gewone condition van andere Maatschappijen.

De Agenten,

(1432) **FRASER EATON & CO.**

PUIKE HOLLANDSCHE WIJN-AZIJN.

In oxhoofden als ook in ankertjes geschikt voor huisselijk gebruik.

(1424) Bij **GEBR. VAN DELDEN.**

HOLLOWAY'S PILLEN en ZALF.

Maag en Lever ongesteldheden, graveel, geelzucht, dit zijn de ziekten voornamelijk heerschende in de warme klimaten. Waarlijk eene ontzettende lijst! toen calomel en lancet de eenige generaals waren dezelve te bestrijden. De overwinning was altijd twijfelachtig; had men de slang gekorven men had haar nog niet altoos gedood; maar vaak in stilte hare krachten herkrijgende, viel zij op nieuw den armen lijder aan met hare vergiftigde tanden, en voerde haren buit weg, in spijt der oude generaals. De bewoners van Indië en Java stellen thans hun vertrouwen in zekerdere middelen; met HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN, zijn zij gereed het arglistiglijk toenaderen van den vijand tegen te staan, het vergif uit te roeijen, latende elk orgaan even zoo vrij van ongesteldheid als voor den aanval. (1354)

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 7den November 1859.

Men deelt ons mede dat op den tweeden dezer, op het midden van den dag, uit een huis in de *Boomstraat* alhier zijn ontvreemd vier koperen kwispedoors. — De vermetele dief is nog niet gevonden, en moge dit geval tot waarschuwing strekken voor anderen, dat zij niet onvoorzigtiglijk hunne huisdeuren onbewaakt laten openstaan.

TIMOR. — De gewezen Otopatra (krijgsoverste) van Tatoe Iki, genaamd Nai Sani, wonende te Batoe Nai Banoe, thans Bakki Moeni, (een titel, die den rang van Fettor aanduidt) is te Paritti aangekomen om zich te onderwerpen.

Deze Otopatra was in den 1857 tegen den fettor van Takaip, Baki kooi de hoofd hand langer van dezen.

Volgens zijne verklaring was hij door den grooten invloed van Bakikooi gedwongen geweest met dezen gemeene zaak te maken.

Hij is thans in de plaats van Bakikooi, als fettor van Takaip opgetreden.

JAPAN.

— Het eerste Europesche handelsschip, dat den 1sten Julij jl. Kanagawa in de baai van Jedo bezocht, was het Nederlandsche schip *Schiller*: vier dagen later kwam daar het tweede Nederlandsche schip, *de Princes Charlotte* aan, welke bodem weldra door het Nederlandsche stoomschip *Atalante* en de Nederlandsche barken *Christiaan Louis* en *Nassau* werd gevolgd. Ook Engelsche, Amerikaansche en Russische schepen bezochten Kanagawa. Op twee uren gaans van deze stad is door de Japansche regering eene nieuwe fraaije stad, Nieuw-Kanagawa geheeten, gesticht, welke door fraaije wegen en goede bruggen met Oud-Kanagawa is verbonden en alwaar zich reeds vele kooplieden uit Jedo gevestigd, en hunne waren uitgestald hebben. Van vijf voor de verschillende consuls bestemde woningen te Nieuw-Kanagawa zijn drie door Nederlandsche kooplieden en de twee overige door Engelsche kooplieden betrokken, vermits de Amerikaansche en Engelsche consuls hun verblijf in Oud-Kanagawa blijven behouden en tegen eene openstelling voor den algemeenen handel van Nieuw-Kanagawa in plaats van het bij de Jedosche tractaten bedoelde Oud-Kanagawa hebben geprotesteerd. Aanvankelijk heerschte eene overgroote duurte te Nieuw-Kanagawa, doch op daarover ingebragte klagten waren de Japansche kooplieden hierover met goed gevolg onderhouden.

Behalve de banken, digt buiten de baai van Kanagawa moet deze baai zeer schoon zijn en tot zeer nabij de stad eene goede ankerplaats opleveren. Kort voor Straat van Diemen waren drie, op de kaarten niet aangegevene reven ontdekt.

Den 8sten Augustus jl. aanvaarde de heer G. W. Morisson de betrekking van Engelsch consul te Nagasaki. De voornaamste vaart van en naar Nagasaki bleef die op Shanghae, Van 7 Julij tot 23 Augusts jl. zijn twintig Europesche schepen van Nagasaki naar Shanghae vertrokken of van daar te Nagasaki aangekomen. Ook was van daar veel vaart op Hakodate, Kanagawa, Hongkong, Fochow, Emoi en Batavia. De P, and O. comp. steamer *Azoff* zoude met den 1sten September jl. eene geregelde vaart tusschen Shanghae en Nagasaki openen.

NEDERLAND.

— Men verneemt, dat door den Minister van Kolonien vier gewapende weinig diepgaande stoomvaartuigen voor de dienst in Nederlandsch Indië zijn besteld in de fabriek van de Heeren van Vlissingen en van Heel, alhier, en in die van de Nederlandsche Stoombootschappij, te Feijenoord.

— LEGERPLAATS BIJ ZEIST, 27 Aug. Het feest ter eere van den luit-generaal Nepveu duurde tot laat in den nacht; de muziek deed zich met slechts kleine tusschenpoozen hooren. Societeiten en andere tenten waren smaakvol geillumineerd. Als door eene onzigtbare hand geleid, bevonden wij ons omstreeks ten 11 ure binnen het vrij groote kampement van Z. K. H. Prins Frederik, waar het feest werd gevierd. Het had iets tooverachtigs, want duizende lichten als guirlandes gerangschikt waren en de nationale kleuren voorstelden, terwijl daar tusschen een groot aantal vlaggen wapperden. Wij zagen den jubilaris tusschen de beide Prinsen gezeten, terwijl vele hoofd- en andere officieren de groote opene tent vulden. Het ging er regt hartelijk toe en menige toast werd ingesteld, door luide toejuichingen en bravo's besloten en veelal door vrolijke muziekstukken opgevolgd. Voor de tent van Prins Frederik was door hagelwitte kiezelsteen de vorstelijk ster in groot formaat afgebeeld. Binnen de tent was alles smaakvol, doch eenvoudig ingerigt. Maandag a. s. groote manoeuvres in het vuur, door de gezamenlijke troepen. Dit zal op een half uur afstand voor het front van de legerplaats geschieden.

* 's GRAVENHAGE, 25 Augt. Met belangstelling werd de zamenkomst te gemoet gezien, welke alhier belegd was door Ds. Moon, uit Engeland, met roem bekend wegens zijn stelsel om den blinden lezen te leeren. Gisteren heeft die vergadering in de zaal der loge van Br.·. Vrijmetselaren, op den Fluweelenburgwal, in tegenwoordigheid van een uitgelezen publiek plaats gehad; zij werd aangevangen door een gebed, waarna Ds. Moon aan een twaalftal blinden uit de residentie, die waren opgekomen, proeven zijner studie mededeelde. Sommigen dezer ongelukkigen gaven al dadelijk bewijzen hoe innig zij die begrepen en wel zoodanig, dat de verbazing der toeschouwers hierdoor werd opgewekt. De onderwijzer van het blinden-instituut te Rotterdam deelde meue, dat in die inrigting mede in zeer korten tijd door de leerlingen, die naar deze leerwijze waren geleid, blijken waren geleverd, dat zij groote vorderingen in het lezen hadden gemaakt. Dit geschiedt o. a. door de opzettelijk en relief gedrukte, gemakkelijk ingerigte, bijzondere letters, die door de fijngevoelige vingertoppen der blinden betast worden; spoedig kunnen zij tot spellen en lezen overgaan. Men heeft de hulpmiddelen nog verder uitgestrekt, namelijk door het drukken en relief van landkaarten, waarvan wij, even als van de letters, woorden en volzinnen, proeven onder de oogen hebben in het werkje, dit jaar te Brighton en Londen uitgekomen, en getiteld: *Darkness and light; or Brief Memorials of two blind deaf-mutes.* Dit geschrift is uitgegeven door den Heer W. Tison en behelst het verhaal van menige bijzonderheid over Ds. Moons stelsel. Men vindt daarin ook statistieke opgaven aangaande de blinden over de geheele wereld; en leest er met weemoed uit, dat men het getal dier ongelukkigen wel op drie millioen zielen schat; zoodat alle middelen om hun lot te lenigen niet dan toejuiching zullen ondervinden, maar vooral zoodanige, die zoo krachtig werken en van zoo bijzondere zorgzame studie en menschlievendheid getuigen, als die door den Heer Moon zijn uitgedacht. Men ziet met verhoogde belangstelling eene tweede vergadering onder zijne leiding te gemoet.

DUITSCHLAND.

— Niet zonder beteekenis kan het volgende feit worden genoemd, aan welks juistheid niet mag getwijfeld worden. Den 23 Augs. heeft de Heer Hubner, alvorens hij de ambtenaren van zijn ministerie bij zich ontving, een onderhoud gehad met de vertegenwoordigers der openbare pers.

Nadat de minister hun zijn dank had toegebragt voor de uitstekende houding der dagbladen gedurende het jongst verloopen tijdperk, gaf hij hun te kennen, dat het hem zeer aangenaam zou zijn, indien zij zich regtstreeks tot hem wilden wenden, wanneer zij eenig bezwaar of moeijelijkheid ondervonden, tevens verzoekende dat zij vertrouwen in hem mogten stellen. Een der aanwezigen, de eigenaar van het dagblad *die Presse*, nam deze gelegenheid te baat, om al aanstonds eenige wenschen aan den Minister kenbaar te maken, welke met de meeste welwillendheid werden ontvangen. De indruk, door dit onderhoud te weeg gebragt, mag zeer gunstig worden genoemd.

— Men verzekert, dat de jongste verandering in het ministerie zoo ver verwijderd is van eene verandering in het regeringsstelsel, dat in de betrekking tusschen den Pauselijken Stoel en ons kabinet, tengevolge van het gesloten concordaat, geene de minste verandering is ontstaan. Algemeen is het besef daarvan in het land zeer levendig en de indruk, welken het heeft te weeg gebragt, ver van gunstig voor de regering.

— De half-officiele dagbladen der kleine bondsstaten ijveren steeds voor eene wijziging der bondsconstitutie en geven niet onduidelijk te kennen, dat onze regering niet geneigd is dergelijke pogingen te ondersteunen. Een der voornaamste dagbladen dit feit in het licht stellende, zegt daaromtrent onder anderen het volgende: „Het is ons zeer aangenaam dit te bespeuren; slechts eene wijziging wenschten wij te zien brengen in de manier, waarop het misnoegen wordt geuit; niet tot het Pruissische kabinet, maar tot hunne eigene regeringen behoorden deze bladen zich te wenden, ten einde die te doen inzien, dat zij een struikelblok zijn voor de Duitsche eenheid. Vele bewijzen zijn voorhanden, om aan te toonen, dat juist Hanover en Hessen-Kassel eene zeer ongunstige gezindheid jegens onze regering aan den dag leggen, terwijl daar ministerien aan het hoofd der zaken worden gehouden welke het constitutionele regeringsstelsel vijandig zijn, en alles in het werk stellen om de maatregelen onzer regering te dwarsboomen, waar dat kan geschieden. Zoo lang niet grooter overeenkomst van inzigten bestaat, zal onze regering den weg der bezadigdheid, door haar tot heden bewandeld, niet verlaten.

— In het officiëele blad, de *Wiener Zeitung*, leest men de namen der militairen, beneden den rang van officier, aan wie medailles zijn toegekend ter belooning van hun heldhaftig gedrag in de veldslagen bij Palestro, Montebello, Magenta en Solferino. Deze lijst beslaat 24½ kolommen van gemeld blad.

— Naar men verneemt, zullen de onderhandelingen in het faillissement der firma Arnstein en Eskeles van zeer langen duur zijn, omdat onder de 1000 schuldvorderingen, die tot dusver zijn ingekomen, velen zijn waarbij zich zeer moeijelijk op te lossen regtskwestien en ingewikkelde handelsrelatien voordoen. Het passief moet meer dan 18 millioen gulden bedragen, en, aangezien vele schuldeischers zich in tijds het voorregt van boedelbeschrijving en inbeslagneming hebben voorbehouden, zal er, naar men begroot, voor de niet bevoorregte schuldeischers hoogstens 25 à 30 pCt. overblijven, en dit nog wel alleen dan, wanneer de aan die firma behoord hebbende landerijen en industriele etablissementen te gelde gemaakt kunnen worden, waartoe pogingen worden aangewend, o. a. door te trachten een genootschap op te rigten, tot voorzetting der zaken van de gefailleerde industriele ondernemingen.

De crediteuren der faillite massa hebben bij de regering reeds aanzoek gedaan tot het verkrijgen van de vergunning om zulk eene maatschappij op te rigten, ten einde de industriele inrigtingen van het huis over te nemen en de zaken op die wijze voort te zetten. Daartoe zullen behooren de papier-, katoen- en andere fabrieken, gelegen in Opper-Oostenrijk, Stiermarken, Bohemen en in andere oorden des lands. Nopens den uitslag van dit aanzoek is echter nog niets bekend.

— Men meldt uit Augsburg, dat weldra een proces aldaar zal gevoerd worden, hetwelk in bijzondere mate de aandacht gaande houdt. Prof Karl Voght, te Genève, de bekende rijks-agent bij het parlement van Stuttgart, heeft eene aanklagt ingeleverd tegen de *Allgem Zeitung*, dewijl in genoemd blad van hem is gezegd, dat „hij zich door Fransch geld heeft laten omkoopen."

— De reis van den hertog van Cambridge naar Duitschland wordt hier in verband gebragt met ver uitziende plannen van de Engelsche staatkunde. Men zegt, dat reeds onmiddelijk na de feesten van 15 Aug. door Engeland te Berlijn en Petersburg, anderen meenen ook te Weenen, voorstellen zijn gedaan om een verbond tegen Frankrijk tot stand te brengen. De hertog van Cambridge zou nu, beweert men, te Warschau met den Prins Regent van Pruissen en den Keizer van Rusland eene bijeenkomst hebben, daar deze twee vorsten de voorstellen van het Engelsche hof in ernstige overweging hadden genomen. Dit alles zegt men; de toekomst zal echter leeren wat er van is.

Het ministerie heeft eene circulaire gerigt aan alle bevelhebbers in de zeehavens, waarbij hun wordt aanbevolen, om het oog te houden op de wervingen der Engelschen en ze zooveel mogelijk tegen te gaan.

— Prins Adalbert zal zich naar de Oost-zee begeven, ten einde het Pruissisch escader, dat naar Japan is bestemd, een eind wegs te begeleiden. Het doel dezer expeditie is het aanknoopen van handelsbetrekkingen van het Tolverbond met Japan, en men houdt het voor zeer mogelijk, dat de Hanzesteden en de Mecklenburgsche Staten zich met hetzelfde oogmerk bij Pruissen zullen aansluiten; zoodat de noordduitsche handelsbelangen daarbij, zonder medewerking van Oostenrijk, zullen vertegenwoordigd en bevorderd worden. De Pruissische gemagtigde, de Heer v. Richthofen, zal niet met de expeditionaire schepen vertrekken, maar de reis gedeeltelijk over land volbrengen. Aan dien gemagtigde zal in de eerste en voornaamste plaats zijn opgedragen het onderzoek van de rigting, welke gevolgd dient te worden om aan de voortbrengselen der fabrieks-nijverheid van de Staten van het Tolverbond eenen nieuwen uitweg en eene voordeelige markt te openen. Ook andere wetenschappelijke mannen zullen de expeditie vergezellen, doch deze zijn nog niet aangewezen. Het bevel over het escader zal worden opgedragen aan den tegenwoordigen kapitein-luit. Jackmann, die tot kapt. ter zee zal worden bevorderd voor zijn vertrek. Naar men verneemt zal Prins Wilhelm van Hessen-Philippsthal Barchfeld, schoonzoon van den Keurvorst van Hessen, aan dezen togt deelnemen met den rang van kapt. ter zee.

RUSLAND.

— Men meldt uit Petersburg, dat Sebastopol, Balaklava en Kertch, welke plaatsen veel door den Oosterschen oorlog geleden hebben, zich tot heden niet hebben kunnen herstellen van het verval waarin zij gebragt zijn, niettegenstaande de Russische regering haar allerlei voorregten schenkt, als vrijstelling van belastingen, afstand van terreinen tot eene zeer matigen prijs, voorschotten van wege den staat op nieuw gebouwde huizen, enz. De Russische regering heeft nu, om eerstgenoemde stad op te beuren, besloten aan Israëlitische handelaren concessie te verleenen zich onder zekere voorwaarden aldaar te vestigen. Ook te Nicolajef zullen zij zich op denzelfden voet mogen établisseren.

ZWEDEN.

— Men verzekert bij herhaling, dat de Zweedsche regering aan den landdag in zijne op handen zijnde bijeenkomst eene wet zal aanbieden tot verbetering van den toestand van hen, die eene andere dan de heerschende godsdienst belijden. Het departement van justitie zou dit vraagstuk reeds aan de goedkeuring van het opperste geregtshof hebben onderworpen.

SPANJE.

— Men verneemt uit Madrid, dat de Engelsche gezant vertoogen bij de Spaansche regering heeft ingediend tegen de wijze, waarop op het eiland Fernando Po negerslaven ingevoerd en ook behandeld worden. De gezant heeft zich ten deze beroepen op de verklaringen van den admiraal Wyse, Engelands vlootvoogd in de Afrikaansche wateren. Ten gevolge daarvan heeft de Spaansche regering aan haren gouverneur op genoemd eiland eene aanschrijving gerigt, met last om den verfoeijelijken slavenhandel met kracht tegen te gaan en allen te straffen, die zich daaraan schuldig maken.

— De maarschalk Pelissier, die zich, zoo als vroeger gemeld is, naar Spanje begeeft, moet met eene bijzondere en zeer gewigtige zending belast zijn.

— Naar men alhier verzekert, heeft de Koningin van Spanje eene militaire magt ter beschikking van den Paus gesteld, ten einde de provincien, welke tegen hem zijn opgestaan, weder te onderwerpen.

— Cadix 15 Julij. Laatstleden Zaturdag kwamen in de haven alhier een fregat en een stoomschip, beiden Russische oorlogschepen, ten gevolge van een twist tusschen een adelborst van den stoomer en de eerste luitenant van het fregat, kwam men overeen dit door een duel te doen eindigen, waartoe zij zich naar Port St. Mary, een plaatsje aan de overzijde der haven, begaven, alwaar door hunne secondanten en nog andere heeren toebereidselen werden gemaakt om het geschil met de punt van den degen te beslissen. Nadat de strijd, zonder eenigen uitslag, een half uur had geduurd, werd besloten om tot de pistolen overtegaan, waarvan de eene werd geladen met een kogel en de andere met los kruid; nadat door het lot de wapens zouden zijn verdeeld, zou op eene armslengte afstands worden gevuurd. De adelborst kreeg de pistool geladen met den kogel, want zijn tegenstander, getroffen aan het voorhoofd, viel onmiddellijk neer, en werd levenloos aan boord van zijn schip gebragt. 's Zondags avonds werd hij op het Engelsche kerkhof te Cadix begraven; de adelborst werd gearresteerd en zal voor een krijgsraad teregtstaan. De autoriteiten alhier schijnen de zaak te willen sussen, door voortegeven dat de luitenant aan een aanval van beroerte is overleden. De stoomer zoowel als het fregat zijn heden morgen vertrokken. De stoomer zal op reis naar Kroonstad Cherbourg en Portsmouth aandoen.

— Te Madrid is eene soort van democratisch beroep verschenen, vooral, of liever uitsluitend, gerigt aan de geringere klasse. Men zegt, dat de regering deswege niet zonder ongerustheid is.

TURKIJE.

— Van Konstantinopel zijn berigten ontvangen tot den 10 Augustus. De Sultan is van zijne reis teruggekeerd, en heeft den Heer de Thouvenel op de meest beleefde wijs ontvangen. Baron de Prockesch-Osten heeft onmiddellijk eene beleefdheids-visite gebragt bij den Heer de Thouvenel. Het officiële blad zegt dat tusschen de twee ambassadeurs eene zeer vriendschappelijke verhouding bestaat; ook komt daarin voor dat Sir Henri Bulwer eene verklaring heeft gegeven omtrent het verblijf te Alexandrie van het Engelsche eskader, — namelijk, dat zulks was ter eere van het aanstaande bezoek van den Sultan.

Te Candia hebben ernstige ongeregeldheden plaats gehad, waarbij eenige *gens d' armes* zijn vermoord.

De keizer van Rusland heeft den Sultan de versierselen der orde van St. Andries, in diamanten, ter waarde van 1.000.000 piasters, toegezonden, in erkenning van de ontvangst van den Groot-Vorst Constantijn, bij zijn laatste bezoek van Turkije's hoofdstad.

— Uit Bucharest wordt gemeld, dat de Bojaren een adres te Konstantinopel hebben ingediend, bij hetwelk zij verlangen, dat de Porte den vorst Couza geenszins in zijne waardigheid van Hospodar der beide vorstendommen zou bevestigen; doch dat dit verzoek is afgewezen. De vorst wacht nu spoedig de beschreiden betreffende de goedkeuring der hem opgedragen vorstelijke waardigheid, en zal zich alsdan naar de genoemde hoofdstad begeven, ten einde zich met den groot-vizier en den minister van buitenl. zaken te beraden, nopens de ten aanzien der Porte in acht te nemen regeringsbeginselen.

AMERIKA.

Een Amerikaan heeft een middel gevonden om een vaartuig dat alle vereischten heeft om met de visschen te concurreren, beneden het watervlak naar willekeur te besturen. — Moge het in snelheid den strijd al verliezen, in alle andere opzigten, geeft het den zeebewoner niets toe, en in nut beweert de uitvinder dat het allen overtreft. — Het kan ook onder aan een wrak worden bevestigd ten einde het van klippen of rotsen af te werken; op diezelfde wijze kan het eenig schip, van welke grootte ook, de haven uitslepen en zoude ook, als het water in de ijszeeën niet zoo zout was, groote diensten kunnen bewijzen door zich onder aan eenen ijsberg te hechten en die met snellen vaart naar de tropische gewesten te slepen. — De proeven die alsnog zijn genomen geworden, werden ons medegedeeld zonder dat men melding maakte van eenige noemenswaardige ladingruimte die het vaartuig zou hebben, maar wel is er bijgevoegd dat de uitvinder tracht een middel te vinden om zijn werktuig, wanneer het aan den bodem van een oorlogschip is bevestigd, zoodanig in gemeenschap te stellen met den commandant, dat het schip alle bevolene bewegingen onverwijld uitvoert, zonder zeil of stoom te behoeven, waardoor dan alle weerbare handen voor den strijd zouden beschikbaar worden.

— Eene Engelsche uitvinding heeft in Europa veler aandacht getrokken en beweert men dat daardoor fabrieks en particuliere vuurhaarden eene groote vermindering op het budget van huishoudelijke onkosten zouden ondergaan. Weinig echter is voor als nog van de zaak bekend, in zoo verre als nog niemand er eenige proeven van schijnt te hebben gezien. De zaak zoude zijn om stoom te ontleden in zuur- en waterstof, waarna de vlam der waterstof, door de zuurstof onderhouden, water vormt, terwijl het de noodige graad van hitte onder den ketel aanbrengt om het daarin gevulde water tegelijkertijd te doen koken. Sommigen echter beweren dat, hoe schoon ook in theorie, de practijk in dezen niet mogelijk zal zijn. — Welligt zullen wij er meer van vernemen en zullen dan het nieuws mededeelen, dat wij hopen een goed nieuws zal zijn.

— Volgens den *Courrier des Etats Unis* was een zekere Jack Cade sints vele jaren de schrik van Arkansas, omdat twisten en duellen, die steeds met den dood zijner, tot vechten gedwongen, tegenstanders eindigden, zijne geliefkoosde bezigheid waren. Zoo had hij kort geleden een man doodgeschoten, wiens echtgenoote hem deed uitdagen met haar te duelleren. Jack Cade wees dit aanzoek van de hand, met de aanmerking dat hij te zeer een fatsoenlijk man was om met eene dame een tweegevecht te houden. Weinige dagen later, terwijl hij op de trottoirs van den Broadway rondslenterde, zonder misschien aan de duelgeschiedenis te denken, trad op eenmaal de ongelukkige weduwe voor hem en schoot hem drie kogels door de borst.

— Noord-Amerika is, zoo als ieder weet, het land der wonderen, of althans der wonderverhalen in de dagbladen. Als men deze thans gelooven mag, is onlangs te Johnson, in het graafschap Trumpbell in Ohio, zekere Eunice Bradley van acht welgeschapen kinderen, te weten drie jongens en vijf meisjes, bevallen. Toen Timothy Bradley, nu zes jaren geleden, deze vrouw huwde, werd hij voor het hem dreigend gevaar gewaarschuwd, aangezien, onder anderen, hare grootmoeder vijf malen tweelingen ter wereld had gebragt en Eunice zelve de oudste van drielingen was. Hij sloeg echter de waarschuwing in den wind, maar zag zich twee jaren achtereen vader van tweelingen, terwijl hij zich nu op eenmaal met achtlingen gezegend ziet, die wel klein van stuk, maar allen zeer welvarende zijn. Om zich uit de verlegenheid te redden is hij op den gelukkigen inval gekomen om de drie rijkste ingezetenen zijner woonplaats te verzoeken als peters over zijne nieuwe lievelingen te staan, en die Heeren, welke daarin gunstig bewilligden, hebben hunne peetkinderen reeds terstond met rijke geschenken begiftigd.

— Wij vernemen dat een aantal officieren van het Amerikaansche eskader uit de golf van Mexico, eene expeditie zal ondernemen, met het doel om rapport uit te brengen over de uitvoerbaarheid van een scheepvaart-kanaal door de land-engte van Panama. Zij nemen luchtballons mede.

— De te New-York ontvangen berigten uit Mexico, doch van voorstanders van Jurrez afkomstig, melden, dat hij gegronde hoop heeft den oorlog tegen Miramon weldra tot een einde te zullen brengen.

DE VRIJE HANDEL MET FRANKRIJK.

Het grootste verschil dat er bestaat tusschen den tegenwoordigen tijd en vroegere eeuwen, is de toepassing van werktuigkundige uitvindingen, waardoor de weelde vermeerdert, en de ruiling der voortbrengselen van verschillende landen bevorderd wordt.

Gedurende de laatste veertig jaren is de wereld, zoo niet wijzer, dan toch veel rijker geworden. Alle beschaafde volken hebben in meerderen of minderen graad de vruchten van den vooruitgang geplukt.

De wetenschap heeft de werkende kracht van de wereld vermeerderd met een aantal werktuigen, welke de handenarbeid van de sterkste menschen op den aardbodem ver overtreffen; zij zijn tevens het middel geweest om de volksmenigte een behoorlijk bestaan te verschaffen, waardoor die met meer gemak, ja met meer weelde kunnen leven, dan de magtigste stamhoofden van die duistere eeuwen, toen oorlog de regel, en vrede slechts eene uitzondering daarop was; een tijd waarin elken arbeid waarmede men een eerlijk bestaan verdiende, met minachting werd beschouwd.

Om in onze eeuw een man te zoeken die niet alleen arm is, maar zich tevens niet schaamt om zulks te schijnen, is bijna zoo nutteloos als het zoeken naar den steen der wijzen, of naar het levenswater. Elkeen tracht rijker te schijnen dan hij is; en daar landbouw, handel en fabriekwezen de eenigste middelen zijn waardoor het volk zich veilig kan verrijken, wordt reeds op het flaauwe gerucht van een ophanden zijnde oorlog, welke hare ontwikkeling zou kunnen stuiten, een algemeene schrik gevoeld.

Tusschen handels- en oorlogsgeest bestaat eene aanhoudende, onverzoenlijke vijandschap. Eene van de meest belangwekkende vragen welke het tegenwoordige en het volgende geslacht zullen hebben optelossen is, hoe lang nog het groote militaire despotisme van Europa bij magte zal zijn, om zich staande te houden tegen de dagelijks meer algemeen wordende wensch van het volk, om door handel en nijverheid rijk te worden.

Vroeg of laat zal de strijd uitbarsten; de eischen gedaan voor constitutionele vrijheid en voor nationale onaf-

hankelijkheid zijn de steunpilaren waarop het trotsche gebouw van vrijen handel zal rusten.

Sedert eenige jaren zijn in Frankrijk, gedeeltelijk ter oorzake van hare drukkende militaire systema's, vele handen aan de groote werken van industrie onttrokken, dewijl het leger veel eischte. Zij hebben opgehouden een groot handeldrijvend volk te zijn; zij bezitten wel handelsgeest, doch dat is meer die van den kruidenier dan van den groothandelaar. Het zoogenaamde *le negoce*, en *le grand commerce* is uit hunne handen in die van de Engelschen en Amerikanen overgegaan. Zij zijn, wat Napoleon I de Engelschen toeschreef, — *winkeliers, maar geen handelaars*, en alhoewel de bevolking die van Groot-Brittanje ver overtreft, is de rijkdom van het volk en hun vermogen om de belastingen te torschen veel minder dan die van Engeland.

Het is te betwijfelen of Napoleon III, alhoewel groot en gelukkig in zijne ondernemingen, met veiligheid zulk eene belasting op de inkomsten en bezittingen zou kunnen invoeren, zoo als de Heer Gladstone onlangs op de Britsche eilanden gelegd heeft, en, indien het al gelukte, zou de groote vraag zijn of onder de Fransche bevolking een genoegzaam aantal zouden gevonden worden, welker inkomen meer dan 2500 francs s' jaars bedraagt, om eene som te doen bijdragen, belangrijk genoeg om daarvoor de helft der volksgunst opteofferen.

Een nieuw en beter tijdperk, hetwelk de keizer met verlangen schijnt te verhaasten, — te oordeelen naar zulke gunstige verschijnselen als, de vermindering van het leger en de vloot, de amnestie, de vrijheid van drukpers — moet meer te weeg brengen dan eene vermindering van de tegenwoordig verbodene stelsels.

Toen de keizer zijn tegenwoordig standpunt nog niet bereikt had, trachtte hij zijn welbekende vrijhandelsgeest gedeeltelijk intevoeren door een voorstel om de markt opentestellen voor Engelsch ijzer en lijnwaden, maar de tegenwerking was zoo sterk, dat hij het voorzigtigheidshalve tot een meer gelegen tijd uitstelde. Die tijd schijnt gekomen te zijn, en er loopen reeds geruchten, dat het voorbeeld van Groot-Brittanje, hetwelk, zonder andere naties te kort te doen, door den vrijen handel zooveel vruchten heeft ingeoogst, bij den keizer indruk heeft gemaakt; — Frankrijk zal de voordeelen van zijn verlichte geest plukken, en, tegen wil en dank, zal het van hem eene weldaad ontvangen. Yzer wordt gezegd het eerste artikel te zijn, waarover den strijd met de Fransche tegenstanders van vrijen handel, zal beginnen, zijnde dit het best geschikte artikel om een begin mede te maken, want behalve hare wapens en spoorstaven welke, *bon gré mal gré*, in Frankrijk moeten worden ingevoerd, worden weinig ijzerwerken van elders aangebragt;— dit is eene daadzaak die door niemand die met de Fransche ijzerwerken bekend is, kan worden gelogenstraft.

In Engeland waren vroeger de grondeigenaars en landbouwers bijna de eenigste beschermers van vrijen handel; in Frankrijk en in de Vereenigde staten hebben zij echter daarvan nog de eerste beginselen te leeren. Het zijn fabriekanten welke nog aan het oude stelsel gehecht zijn; de landbouwers zijn echter de oogen geopend. De Fransche tegenstanders van vrijen handel zijn voornamelijk de weinige ijzer- en lijnwaad fabriekanten; zij zijn bevreesd voor de Engelsche concurrentie, en zullen luid morren wanneer het voornemen van den keizer, tot vrijen invoer wordt ten uitvoer gebragt. Daarentegen zal hij echter medewerking vinden bij alle fabriekanten in bijouterien, beeldwerk, klokken, enz. en van een onnoemelijk aantal vervaardigers van, en handelaars in, voorwerpen van weelde waarin bijzonder de Franschen uitmunten, en waarvoor zij de concurrentie van de geheele wereld niet behoeven te vreezen; hierbij moet nog worden gevoegd de landbouwers en daaronder vooral de invloedrijke klasse van wijngaardeniers; de laatsten zijn in Frankrijk groot-handelaars, waaronder voornamelijk die van Bordeaux uitmunten. Zij allen zijn voorstanders van vrijen handel, en beschouwen die met Engeland als de grootste behoefte van dezen tijd, eene weldaad op zichzelve, en de waarschijnlijke oorsprong van vele anderen, welke de toekomst zal opleveren.

Velen zullen zich nog herinneren welk een ongerijmd document het Engelsche tarief was, toen sir R. Peel hetzelve het eerst in handen nam om het te verbeteren; het bestaande Fransche tarief is nog veel ongerijmder en tevens nadeelig voor hare eigene belangen, hinderlijk voor het verkeer met hare naaste buren en vrienden.

Wanneer de Franschen het Engelsche ijzer, de steenkolen, lijnwaden, enz. in ruiling zullen ontvangen tegen hunne ligte gezonde wijnen, en deze even zoo overvloedig in de huizen der arbeidende klasse in Engeland kunnen worden aangeschaft als hun zwaar porterbier, dan zal van een oorlog tusschen de twee volken geen sprake meer zijn; dan zal er geen vrees meer bestaan voor onverhoedsche invallen, en de ongerijmde kwesties van beide kanten, over den veldslag van Waterloo of eenige andere, zullen ophouden.

Misschien zal alsdan eene handelswoede uitbreken; — *Medoc* zal Engeland overstroomen, en de wollen buisjes en andere kleedingstukken van daar, zullen Frankrijk overrompelen; werpt de eene met zijne klokken, de ander zal die beleefdheid beantwoorden met zijne ploegijzers, ijzeren wielbanden, enz.

Cherbourg zal dan niet langer eene bedreiging, en eene kanaalvloot geheel overbodig zijn.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Ritmeester Hoolboom. — J. L. du Dieu Stierling.

CORRESPONDENTIE.

Aan X. O. — Uw stuk betreffende de schutterij kan niet worden geplaatst, omdat wij niet uwe opinie deelen als zoude de onschuldig boertende toon daarin niet zijn overschreden. Stukken die als beleedigend personeel kunnen worden opgenomen plaatsen wij nooit.

(*Redactie.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
November	3	Nederl. Ind.	Alfulck	Sech Abd. Kadir bin Abd. Baradja	Makasser.
„	4	Engelsche	Nina	W. Lingard	Balie Badong.
„	—	Nederlandsche	Maarten van Rossem	A. van der Eijk	Batavia.
„	—	Z. M.	Stoomschip Balie	Luit. ter-zee 1 kl. J. H. van Capelle	„
„	—	Nederl. Ind.	Bil Madjiet	Intje Alie	Balie (Ampenan).
„	—	Nederlandsche	Mentor	P. P. Duinker	Batavia.
„	5	Nederl. Ind.	Elmashoor Balhair	Said Moht. bin Aloei Segaf	Makasser.
„	—	„ „	Talsum	A. A. Tholen	Uit zee terug met lekkage.
„	—	„ „	Atidjatoor Rachman	Sech Alie bin Achmat Banseer	Balie.
„	—	Amerikaansche	Witch	S. Hultman	Shanghaij.
„	—	Nederl. Ind.	Hing Goan	Indje Aloewie	Balie (Badong).

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
November.	2	Nederlandsche	Prins Maurits	J. J. Bart	Nederl. via Cheribon.
„	—	Nederl. Ind.	Hoseeng	Intje Lanang	Probolingo.
„	3	„ „	Talsum	H. A. Tholen	Banjermassing.
„	4	Nederlandsch.	Samarang	A. H. Swarts	Nederl. via Panaroek. en Bezoekie.
„	—	„	Kosmopoliet	J. Bouten	„ „ Passoer. „ Batavia.
„	5	„	Sirius	H. Mulder	„ „ Passoeroewan.
„	—	„	Stoomschip Javaan	H. Coldenhoff	Batavia „ Samarang.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Amerikaansche	Spitfire	J. W. Areij	Amsterdam	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Goede Verwachting	Van Lindonck	Nederland	„ „ „ „
„	Helena Constantia	R. M. Donema	Ter Bevrachting	„ „ „ „
„	Nederwaard	Kwakkelsteijn	Nederland	„ „ „ „
Hamburgsche	Herschel	Hauschild	Onbepaald	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Amerikaansche	Witch	Hultman	Boston	„ „ „ „ „
Hamburgsche	Bommelerwaard	Loos	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
Nederlandsche	Generaal Michiels	D. de Wilde	Nederland	„ „ „
„	Hollandia	C. C. Ruige	„	„ „ „
„	E. W. van Dam van Isselt	Kolm	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Kemanglen	Muller	Nederland	„ „ „ „ „ „
„	Sirius	Mulder	Amsterdam	B. Kopersmit & Co.
„	Reijerwaard	Sablairolles	Rotterdam	„ „ „ „
„	Vier Gezusters	Bik	Onbepaald	„ „ „ „
„	Nederland en Oranje	Rosier	Nederland	„ „ „ „
„	Japan	Muller	Holland	B. J. van Eck & Co.
„	Quatre Bras	F. B. Bondix	„	„ „ „ „ „ „
„	Bulgersteijn	Verhagen	Boni.	E. Ten Brinck & Co.
„	Nieuw Lekkerland	Hoffmann	Nederland	„ „ „ „ „
„	Scheveningen	Annokee	in reparatie	„ „ „ „ „
„	Neerlands Koningin	Geerting	„	„ „ „ „ „
„	Herman de Ruiter	Feijnt	Nederland	„ „ „ „ „
„	Buitenzorg	Ruhaak	„	„ „ „ „ „
„	Agatha & Maria	W. B. van Zijp	Amsterdam	P. Kervel & Co.
„	Mentor	Duinker	„	„ „ „ „
Engelsche	Crouch Brothers	G. Crouch	Nederland	Hill Broekman & Co.
„	J. C. Ross	Ballard	Batavia	„ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het Engelsche schip *Nina*, de equipage van het verongelukte schip *Argo*. — Met het Z. M. stoomschip *Balie*, 1 stuurman Stroom, roerganger Willem en de Machinist Velder.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederlandsche schip *Kosmopoliet*, kapt. luit.-ter-zee Beecharts, en zes gepasporteerde militairen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Zijner Majesteit wachtschip Batavia;

OORLOGSCHEPEN
Phoenix,
Suriname,
Groningen,
Merwede,
Sijlph,
Princes Amelia,
Java;

DE SCHEPEN
Spitfire,
De goede Verwachting,
Herschel,
Hollandia,
Vier Gezusters,
Japan,
Alfulck;

DE STOOMSCHEPEN
Batavia,
Koningin der Nederlanden;

DE BARKEN
Fatal Ma-an,
Louisa Jacoba Johanna,
Naim Balgijer,
Marion Macentyre,
Meteor,
Ida,
Nieuw Lekkerland,
Bommelerwaard,
Salma,
Abdool Hassim,
Quatre Bras,
Java,
Architect,
De Nederwaard,
Agatha en Maria,
Generaal Michiels,
Scheveningen,
Crouch Brothers,
Herman de Ruiter,
Neerlands Koningin,
Helena Constantia,
Buitenzorg,
Nederland en Oranje,
Mentor,
Hing Goan,
Elmashoor Balhair,
Atidjadoor Rachman,
Witch;

DE BRIKKEN
So-Ootdin,
Risgil Hair,
J. C. Ross,
Gruda,
Soedul Barie,
Talsum;

DE SCHOENERS
Sarie Tengaroong,
Carolina,
Coquette,
Srie Cheribon,
Jupiter,
Bingsceng,
Venus,
Komeij; DE KOTTER
Riengit.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

24 October. De Ned. Ind. bark *Fathool Rachman*, gezagv. SAID OEMAR BIN ABDULLA BA-ALIE, van Batavia den 11den October.

26 October. De Ned. Ind. bark *Faulke Nassar*, gezagv. J. H. VAN GARLING, van Soerabaya den 18den October; de Ned. Ind. bark *Gouverneur Schaap*, gezagv. MOHAMAT, van Bima den 18den October.

VERTROKKEN.

24 October. De Ned. Ind. bark *Dirk Arnold*, gezagv. K. C. DE VEER, naar Tjilatjap.

25 October. De Ned. Ind. schoener *Miftailfarie*, gezagv. OEWA SAKNOER, naar Riouw.

27 October. De Ned. Ind. bark *Djoedool Barie*, gezagv. SAID MAKENOEN, naar Bonthain.

28 October. De Ned. Ind. bark *Machmoedie*, gezagv. SAID HOESSIN BIN HAMIT SEGAF, naar Grissee.

29 October. De Ned. Ind. brik *Rachmanie*, gezagv. MARSOEK OSMAN, naar Banjermassing.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mansoer, Fathool Haer en Mifrejool Moelook; de kotters Noorsasie en Klara; het schip Fulkus So-Oot; de barken Faidool Rachman, Faulke Nassar en Gouverneur Schaap.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 3den tot en met den 5den November 1859.

AANVOER.

Van Batavia per stoomschip *Palembang*, gezagv. KULLER, agent W. CORES DE VRIES.

2 kisten koopmanschappen, GEBR. VAN DELDEN; 12 kisten manilla sigaren, MAJOR MATZEN & Co; 12 balen en kisten manufacturen, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 1 kist kleedingstukken, ANKMAET & Co; 1 kist medicijnen, P. KERVEL & Co; 2 kisten medicijnen, SMIT; 9 kisten sigaren, MATHIEU EBBS RUIJS & Co; 62 stuks vlampijpen, W. CORES DE VRIES; 42 kisten manufacturen, FRASER EATON & Co; 163 picols koffij, HILL BROEKMAN & Co; 9 kisten manufacturen, McMILLAN & Co; 35 kisten dranken, 1 kist staafgoud, diverse Chinesen en Arabieren.

Van Macassar per het Ned. schip *Buitenzorg*, gezagv. H. H. RUHAAK, agenten E. TEN BRINCK & Co.

$202^{05}/_{100}$ picols koffij, $116^{27}/_{100}$ picols was, TAN BOENPIOE.

Van Moluccos per de Ned. Ind. bark *Alfulk*, gezagv. SECH ABDULKADIER BIN ABDULLA BARADJAK, agent Gezagvoerder.

2 kisten inhd. onbekend, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 606 stuks doiken en planken, $109^{92}/_{100}$ picols wortel hout, $27^{19}/_{100}$ picols foelie, 103 picols muscaatnoten, 16 picols masooi basten, 63 kisten kajoepoetie-olie, 35 picols djagoong, *f* 11000 aan zilveren munt, 285000 stuks sagoe en kleinigheden, diverse Arabieren.

Van Batavia per het Ned. schip *Maarten van Rossem*, gezagv. A. VAN DER EIJK, agenten B. J. VAN ECK & Co.

150 stuks hammen, 120 stuks kazen, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Kosmopoliet*, gezagv. BOUTEN.

$8500^{10}/_{100}$ picols suiker, 200 picols rotting, N. H. M.

Naar Nederland via Panaroekan per het Ned. schip *Samarang*, gezagv. SWARTS.

$3001^{69}/_{100}$ picols suiker, 450 picols tin, 200 picols rotting, N. H. M.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Talsum*, gezagv. THOLEN

5 kisten blaauw katoen, N. H. M.; 30 picols kapook, 3000 chin. aardewerk, 20.000 inl. sigaren, DE VOS.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Nederl. schip *Kemanglen*, gezagv. MULLER.

$1500^{42}/_{100}$ picols suiker, N. H. M.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Sirius*, gezagv. MULDER.

350 picols tin, $1001^{03}/_{100}$ picols suiker, 50 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 16.—
KOFFIJ. Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 135 à *f* 140.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 165 à *f* 175.—
KOEHUIDEN per picol.
ARAK per legger. *f* 45 à *f* 50.—
OLIE (KLAPPER). *f* 22 à *f* 25.—
OLIE (KATJANG.) *f* 18 à *f* 19.—
KADJANG MATTEN.
ROTTING *f* 9 à *f* 10.—
WISSELKOERS 103 %.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.